

POSTANOWIENIE

Dnia 7 maja 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Igor Zgoliński

na posiedzeniu w trybie art. 539e § 1 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 7 maja 2025 r.,
skargi wniesionej przez obrońcę oskarżonego P. K.,
na wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie
z dnia 28 listopada 2024 r., sygn. akt II AKa 246/23,
uchylający wyrok Sądu Okręgowego w Tarnowie
z dnia 2 czerwca 2023 r., sygn. akt II K 22/23
i przekazujący sprawę do ponownego rozpoznania,
na podstawie art. 539e § 2 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

- 1) **oddalić skargę;**
- 2) **zwolnić oskarżonego od kosztów postępowania skargowego, którymi obciążyć Skarbu Państwa.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Tarnowie z dnia 2 czerwca 2023 r., sygn. akt II K 22/23, oskarżony P. K. został uniewinniony od zarzutu popełnienia czynu z art. 197 § 3 pkt 2 i 3 k.k. w zw. z art. 197 § 2 k.k., polegającego na tym, że w okresie od bliżej nieustalonego dnia i miesiąca 2014 roku, a 2015 roku w P., woj. [...] podstępem polegającym na wykorzystaniu nieświadomości liczącej poniżej lat 15 małoletniej córki W. K. co do seksualnego charakteru czynu i przekonaniu o

dopuszczalności i pozytywnym charakterze podejmowanych zachowań, przy wykorzystaniu zaufania jakim darzyła go małoletnia pokrzywdzona, dopuścił się zgwałcenia jej polegającego na dotykaniu jej po narządach płciowych.

W konsekwencji rozpoznania apelacji prokuratora i kuratora małoletniej W. K., wyrokiem Sąd Apelacyjny w Krakowie z dnia 28 listopada 2024 r., sygn. II Aka 246/23, zaskarżone orzeczenie zostało uchylone, a sprawa przekazana do ponownego rozpoznania. Sąd odwoławczy podniósł w pisemnych motywach orzeczenia między innymi to, że uniewinniając oskarżonego sąd I instancji nie dokonał wyczerpującego przesłuchania biegłej psycholog, z góry zakładając, że brak typowych symptomów w psychice małoletniej świadczących o jej wykorzystywaniu seksualnym jest wystarczające do skorzystania z reguły in dubio pro reo. Wskazał nadto szereg okoliczności, które nie zostały uwzględnione w sprawie, zaś miały kluczowe znaczenie dla oceny przekazu pokrzywdzonej, a których wnikliwa ocena stawia go w odmiennym świetle, aniżeli przedstawił to sąd I instancji i pozwala przyjąć relacje W. K. za wiarygodną.

Z powyższym orzeczeniem nie zgodził się obrońca oskarżonego, który zarzucił w skardze naruszenie art 437 § 1 zd. 2 k.p.k. w zw. z art. 454 § 1 k.p.k. w zw. z art. 5 § 2 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. poprzez uchylenie wyroku sądu okręgowego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w sytuacji, gdy brak było podstaw, by definitywnie ustalić, że oskarżony popełnił zarzucane mu przestępstwo, gdyż zachodzą nie dające się usunąć wątpliwości co do winy oskarżonego, a to wobec tego, że złożona na rozprawie w dniu 28 listopada 2024 r. uzupełniająca ustna opinia biegłego psychologa jest niejednoznaczna (opiera się na przypuszczeniach) i niepełna, bo nie odnosi się do wszystkich ujawnionych w sprawie faktów, choć te budzą poważne wątpliwości, co do prawdomówności pokrzywdzonej i w konsekwencji do winy oskarżonego.

Formułując powyższy zarzut obrońca oskarżonego wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie, zasądzenie kosztów udzielonej oskarżonemu obrony z urzędu w postępowaniu przed Sądem Najwyższym według norm prawem przepisanych, gdyż koszty te nie zostały zapłacone w żadnej części oraz zwolnienie

oskarżonego w całości z obowiązku uiszczenia opłaty od skargi, ze względu na sytuację osobistą (niepełnosprawność) i niskie dochody.

W pisemnej odpowiedzi na skargę prokurator zawnioskował o jej oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga okazała się niezasadna, stąd w myśl art. 539e § 2 in *princ.* k.p.k., podlegała oddaleniu. Nie można zgodzić się z autorem środka zaskarżenia, że wydanie orzeczenia kasatoryjnego przez Sąd Apelacyjny w Krakowie nastąpiło z obrazą przepisów regulujących postępowanie drugoinstancyjne. Przepis art. 437 § 2 k.p.k. kataloguje przyczyny uchylenia orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. W sytuacji, gdy żadna z nich w danej sprawie nie zachodzi, obliuguje sąd odwoławczy do zmiany kontrolowanego orzeczenia w obliczu stwierdzenia uchybienia. W sprawie niniejszej, jak wynika z pisemnych motywów zaskarżonego wyroku, taka korekta nie była możliwa w postępowaniu drugoinstancyjnym. Wykluczało ją wystąpienie podstawy określonej w art. 454 § 1 k.p.k., zapobiegającej skazaniu oskarżonego po raz pierwszy w instancji odwoławczej. Zakaz ten ma charakter bezwzględny, tzn. nie dopuszcza orzekania na niekorzyść oskarżonego, niezależnie od tego czy miałyby się opierać na nowych dowodach i odmiennych ustaleniach faktycznych, czy też na dotychczasowym stanie dowodowym i dokonanej rekonstrukcji zdarzenia. Jest to instytucja o charakterze gwarancyjnym, zapewniająca pełną realizację prawa do obrony w dwuinstancyjnym postępowaniu.

Biorąc pod uwagę treść pisemnych motywów zaskarżonego wyroku wystąpienie powyższej podstawy nie budziło wątpliwości. Sąd II instancji, po uzupełnieniu postępowania dowodowego (ustna opinia biegłej psycholog), w sposób obszerny przedstawił pełen zakres aspektów, które nie zostały wzięte pod uwagę przy ocenie zeznań pokrzywdzonej dokonanej przez sąd I instancji. Stawiały one natomiast ogłód na materiał dowodowy w skrajnie odmiennym świetle. Skutkowało to tym, że wnioski wyprowadzone przez sąd meriti nie podlegały ochronie w oparciu o art. 7 k.p.k. i były wynikiem zbyt pochopnego zastosowania reguły in dubio pro reo. Kompleksowa i analityczna ocena materiału dowodowego stwarzała na tyle wysokie prawdopodobieństwo wyprowadzenia odmiennego twierdzenia w zakresie sprawstwa oskarżonego, że materializowała się w tych

realiach podstawa uchylenia orzeczenia, o której mowa w art. 454 § 1 k.p.k. Zastosowanie tego przepisu było – wobec jednoznacznej wymowy wyników postępowania kontrolnego w ramach toku instancji - obowiązkiem sądu ad quem, ukierunkowanym na wspomnianą ochronę interesu procesowego oskarżonego. Stąd też nie mogło być mowy o obrazie art. 437 § 2 k.p.k. Nie da się jej natomiast wyprowadzić z faktu, że skarżący w sposób zbyt daleko idący kontestował zaprezentowaną przez sąd odwoławczy ocenę opinii biegłej psycholog oraz zeznań pokrzywdzonej. Ta bowiem była wystarczająca do przyjęcia podstawy uchylenia orzeczenia. Przypomnieć jednocześnie trzeba, że rolą sądu kontrolującego orzeczenie kasatoryjne jest weryfikacja podstaw jego uchylenia (art. 437 § 2 k.p.k.), a nie całościowa merytoryczna ocena materiału dowodowego i sprawstwa oskarżonego. Taka ocena ma wszakże miejsce wyłącznie na gruncie postępowania głównego w przedmiocie odpowiedzialności karnej.

Nie znajdując zatem powodów do uwzględnienia skargi, Sąd Najwyższy orzekł o jej oddaleniu (art. 539e § 2 k.p.k.), zwalniając (art. 624 § 1 k.p.k.) oskarżonego od kosztów sądowych postępowania skargowego.

[PŁ]

[r.g.]